

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL AVIACIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-2066 2, 5, 6, 8, 12, 16, 24, 28, 33, 35, 41, 45, 46, 47, 49, 52
STRAIPSNIŲ IR 3 PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 41¹ STRAIPSNIU IR III
SKYRIAUS DEŠIMTUOJU SKIRSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO
(TAP-20-2019 (2); TAP-20-2021 (2) (TAIS NR. 20-10905(4); 20-10908(4))**

2021-05-03 Nr. NV-894

Vilnius

1. Projekto rengėjas: Susisiekimo ministerija.

2. Projekto tikslas: užtikrinti atitinkamų ES reglamentų nuostatų įgyvendinimą (dėl asmens reputacijos patikrinimo; dėl oro eismo valdymo ir oro navigacijos paslaugų teikėjų, kitų oro eismo valdymo tinklo funkcijų vykdytojų ir tų subjektų priežiūros bendrųjų reikalavimų; dėl oro susisiekimo paslaugų teikimo Bendrijoje bendrųjų taisyklių ir kt.) ir patikslinti su tuo susijusias bei kitas Aviacijos įstatymo nuostatas.

3. Dabartinė situacija:

- nenumatyta, kad VŠĮ Transporto kompetencijų agentūra (Agentūra) vykdo ES reglamentuose nurodytos kompetentingos institucijos funkcijas (dėl oro eismo valdymo ir oro navigacijos paslaugų teikėjų pažymėjimų išdavimo, priežiūros ir užtikrinimo, kad teikėjai vykdytų nustatytus reikalavimus ir kt.);
- valstybės institucijoms ar įstaigoms, valdančioms tarptautinį oro uostą, nenumatyti analogiški įgaliojimai kaip ir tarptautinį oro uostą valdančioms įmonėms (dėl tarptautinių oro uostų žemės suteikimo panaudai);
- nenumatyta galimybė susisiekimo ministrui, nustatant konkrečius atlyginimo už Agentūros teikiamas administracines paslaugas dydžius, nustatyti atitinkamo dydžio nuolaidas nekomercinei bendrosios aviacijos veiklai;
- orlaivis Civilinių orlaivių registre gali būti laikinai įregistruotas ne ilgiau kaip vienam mėnesiui;
- nėra nuostatų dėl valstybinę aviacijos saugos planą rengiančios ar tvirtinančios institucijos;
- nenustatytas ES reglamento nuostatų dėl standartinio ir išsamaus asmens reputacijos patikrinimo reglamentavimas (Įstatyme numatyta, kad tik nepriekaištingos reputacijos asmenims yra išduodami civilinio orlaivio įgulos nario pažymėjimai, civilinės aviacijos inspektorius pažymėjimai ir kt., taip pat numatyta, kokie asmenys nėra laikomi nepriekaištingos reputacijos);
- nėra nustatyta, kokia antžeminių paslaugų teikimo tvarka yra taikoma oro uostuose, kurie nėra pasiekę Įstatyme nustatytų krovinių kiekių ir keleivių skaičiaus (per metus vežama ne mažiau kaip 2 mln. keleivių arba 50 000 tonų krovinių) kriterijų;
- nacionaliniu lygmeniu neregamentuota ne ES vežėjų komercinė veikla ES vidaus rinkoje (tarp ES ir EEE nepriklausančių valstybių ir Lietuvos Respublikos), nenustatytos tokios veiklos sąlygos.

4. Projekto esmė:

- Aviacijos įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymo projekte siūloma:

1) numatyti, kad Lietuvos transporto saugos administracija (LTSA) ir Agentūra atitinkamai vykdo ES reglamentuose nurodytų kompetentingų institucijų ir institucijų, atsakingų už ES reglamentų nuostatų įgyvendinimą, funkcijas;

2) nustatyti, kad valstybės institucijos ar įstaigos, valdančios tarptautinius oro uostus, turėtų analogiškus įgaliojimus kaip ir tarptautinį oro uostą valdančios įmonės (kad Lietuvos kariuomenės vadas galėtų priimti sprendimus dėl valstybinės žemės suteikimo panaudai tarptautiniame Šiaulių kariniame oro

uoste valstybės institucijoms, kurių veikla tarptautiniame oro uoste yra privaloma pagal įstatymus (pvz.: Valstybės sienos apsaugos tarnybai, Muitinės departamentui);

3) siekiant skatinti nekomercinės bendrosios aviacijos plėtrą Lietuvoje, sumažinti finansinę naštą sporto ir rekreacinės aviacijos bendruomenei, įtvirtinti, kad susisiekimo ministras, tvirtindamas konkrečius atlyginimo už Agentūros teikiamas administracines paslaugas dydžius, gali nustatyti iki 30 procentų nuolaidas už leidimų naudotis ne tarptautinių oro uostų aerodromais, lauko aikštelėmis, orlaiviais, kurie nenaudojami komercinei veiklai, išdavimą ir lengvojo orlaivio piloto licencijos, piloto mėgėjo licencijos, sklandytuvo piloto licencijos, oro baliono piloto licencijos, orlaivių, kurių sertifikuota kilimo masė ne didesnė kaip 5 670 kg, techninės priežiūros specialisto licencijos išdavimą. Skirtumas tarp šių paslaugų sąnaudų ir nustatytų nuolaidų dengiamas iš Susisiekimo ministerijai skirtų valstybės biudžeto asignavimų;

4) siekiant sumažinti administracinę ir mokestinę naštą verslui, patikslinti orlaivių laikino registravimo terminą - pailginti jį nuo vieno mėnesio iki keturių mėnesių;

5) patikslinti nuostatas dėl valstybinės saugos programos įgyvendinimo – nustatyti, kad LTSA teikimu susisiekimo ministras tvirtina valstybinę aviacijos saugos planą; Vyriausybės sudaroma Valstybinė aviacijos saugos komisija (dar nesudaryta) ne tik koordinuotų valstybinės saugos programos įgyvendinimą, bet ir vykdytų aviacijos saugos užtikrinimo veiksmingumo lygio stebėseną atsižvelgdama į valstybiniame aviacijos saugos plane nustatytus saugos veiksmingumo lygio rodiklius (toliau galiotų nuostata, kad Vyriausybė turi tvirtinti valstybinę saugos programą (ši Programa dar nepatvirtinta);

6) patikslinti ir papildyti nuostatas dėl asmenų reputacijos tikrinimo – siūloma diferencijuoti reputacijos patikrinimą į išsamų ir standartinį, taip pat nustatyti konkretų sąrašą aplinkybių, kurioms esant asmens reputacijos patikrinimo išvada negali būti teigiama (laikantis konstitucinio principo, kad bet kokie asmens teisių ribojimai gali būti nustatyti tik įstatymu);

7) įgalinti susisiekimo ministrą, gavusį pagal Įstatymo nuostatas Agentūros prašymą, kreiptis į susisiekimo ministro sudarytą nuolatinę komisiją dėl išvados dėl antžeminių paslaugų teikėjų arba savateikių skaičiaus galimo apribojimo; nustatyti, kad oro uostuose, kuriuose nėra pasiekiami Įstatyme nustatyti krovinių kiekiai ir keleivių skaičiai (per metus vežama ne mažiau kaip 2 mln. keleivių arba 50 000 tonų krovinių), antžeminės paslaugos teikiamos arba jų saviteika vyksta pagal oro uostą valdančios įmonės nustatytą tvarką ir sąlygas;

8) nustatyti leidimų ne Europos Sąjungos vežėjams vykdyti skrydžius tarp Europos Sąjungai ir Europos ekonominei erdvei priklausančių valstybių ir Lietuvos Respublikos išdavimo sąlygas – numatyti, kad tokiems nereguliaciniams komerciniams skrydžiams reikalingas LTSA leidimas;

9) Įstatyme įteisinti, kad Labai svarbių asmenų, kurių skrydžiui orlaiviu išduodamas leidimas Įstatyme nustatyta tvarka, sąrašą, atsižvelgdama į tarptautinę praktiką ir tradicijas, tvirtina Vyriausybė (šiuo metu, nesant įstatyminio pagrindo, Vyriausybės 2004 m. gruodžio 6 d. nutarimu Nr. 1592 nustatyta kokie pareigūnai ir asmenys aptarnaujami kaip labai svarbūs);

10) papildyti įstatymą nuostatomis, reglamentuojančiomis vietas, iš kurių ar į kurias leidžiama vykdyti skrydžius – nustatyti, kad orlaivių skrydžiai leidžiami tik iš aerodromų arba į aerodromus, turinčių pagal Reglamento arba LTSA nustatytus reikalavimus Agentūros išduotą aerodromo pažymėjimą ar aerodromo tinkamumo naudoti pažymėjimą, taip pat iš lauko aikštelių arba į lauko aikšteles, kurioms yra išduotas leidimas naudoti jas skrydžiams (šiuo metu nėra konkrečiai įtvirtintos šios nuostatos, todėl sudaromos prielaidos vykdyti skrydžius iš vietų, kuriose nėra tinkamai užtikrinta skrydžių sauga);

11) numatyti Agentūros kompetenciją atlikti eksperimentinės kategorijos orlaivių patikrą, išduoti šios kategorijos orlaiviams specialiuosius tinkamumo skraidyti pažymėjimus, eksperimentinės kategorijos orlaivio tinkamumo skraidyti patikros inspektoriaus patvirtinimus; įtvirtinti galimybę Agentūrai pasitelkti eksperimentinės kategorijos orlaivių ekspertus (kaip inspektorius) vykdyti eksperimentinės kategorijos orlaivių techninio tinkamumo įvertinimo procesą LTSA nustatyta tvarka;

12) atlikti kitus Įstatymo pakeitimus - patikslinti pasienio zonos sąvoką (papildyti ją įvardijanti terminą ir nurodyti oro erdvės dalį, kuri būtų laikoma pasienio zona atnaujinus vidaus sienų kontrolę); atsisakyti orlaivio registravimo Civilinių orlaivių registre sąlygos, kad orlaivis daugiau kaip pusę skrydžių

vykdytų iš Europos Sąjungos valstybės narės oro uosto; nustatyti, kad vietoje dabar numatytos LTSA teisės skraidyti orlaivio įgulos nariu ir teisės atlikti orlaivių techninės priežiūros atėmimą vykdytų Agentūra; įpareigoti Lietuvos kariuomenės vadą tvirtinti karinių orlaivių ženklavimo tvarką.

- Aiškinamajame rašte nurodoma, kad Įstatymo projektu įtvirtinus teisę susisiekti ministrui nustatyti iki 30 procentų dydžio nuolaidas už Agentūros teikiamas administracines paslaugas nekomercinei bendrosios aviacijos veiklai, preliminariai reikėtų apie 20 tūkst. eurų valstybės biudžeto lėšų per metus. Agentūros negautos pajamos turėtų būti kompensuojamos iš Susisiekimo ministerijai skiriamo finansavimo.

5. Derinimas: Aplinkos ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Finansų ministerija, LTSA, VĮ „Oro navigacija“ ir SI Šiaulių oro uostas pastabų dėl įstatymo projekto neturėjo.

I Žemės ūkio ministerijos, Užsienio reikalų ministerijos, Nacionalinės žemės tarnybos, Valstybės saugumo departamento, Krašto apsaugos ministerijos, Nacionalinio kibernetinio saugumo centro, Lietuvos kariuomenės, Teisingumo ministerijos, Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos, Agentūros ir Lietuvos aeroklubo pateiktas pastabas atsižvelgta. Lietuvos aviakonstruktorių federacija, Lietuvos sklandymo sporto federacija ir Lietuvos ultralengvųjų orlaivių pilotų federacija pastabų įstatymo projektui nepateikė.

Dėl Policijos departamento, Valstybės saugumo departamento, Vidaus reikalų ministerijos, Civilinės aviacijos asociacijos, Lietuvos aviacijos įmonių asociacijai „Lietuvos aviacija“, VĮ Lietuvos oro uostų, Krašto apsaugos ministerijos, Nacionalinio kibernetinio saugumo centro ir Lietuvos kariuomenės pateiktų pastabų buvo surengti pasitarimai, kartu su išvadų teikėjais juose dalyvavo LTSA ir Agentūros atstovai.

Dėl Valstybės sienos apsaugos tarnybos, Konkurencijos tarybos, Civilinės aviacijos asociacijos ir Lietuvos aviacijos įmonių asociacijos „Lietuvos aviacija“ pastabų, į kurias atsižvelgta iš dalies arba neatsižvelgta, paaiškinimai pateikiami Susisiekimo ministerijos lydraštyje (pažymėtina, kad dėl šių pastabų turėtų būti teikiama derinimo pažyma).

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės antrinėje išvadoje dėl patikslinto projekto teikiamos pastabos ir pasiūlymai (ankstesnis Projekto variantas buvo teiktas 2020 m. lapkričio mėn. ir dėl didelio skaičiaus Teisės grupės pastabų buvo grąžintas Susisiekimo ministerijai tobulinti).

6. Atitiktis Vyriausybės programai: Vyriausybės nutarimu Seimui pasiūlyta Aviacijos įstatymo pakeitimo projektą svarstyti pavasario sesijoje (Seimo nutarimu numatytas svarstymo Seime mėnuo - gegužė).

7. Dalykinio vertinimo išvada: atkreiptinas Susisiekimo ministerijos dėmesys, kad dar neįgyvendintos Aviacijos įstatymo 28 straipsnio nuostatos, kuriomis vadovaujantis Vyriausybė turėjo iki 2020 m. sausio 1 d. patvirtinti valstybinę saugos programą ir sudaryti Valstybinę aviacijos saugos komisiją. Kartu siūlytina Susisiekimo ministerijai įvertinti galimybę šią Programą ir Komisiją tvirtinti žemesnio lygio teisės aktu, nei Vyriausybės nutarimas.

Projektas svarstytinas ministerijų atstovų pasitarime.

Patarėjas

Arvydas Nevas, tel. 8 706 63 787, el. p. arvydas.nevas@lr.lt